

REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia,
BRAȘOV, piața mare Nr. 30
Scrisorile nefrancate se
se primesc. Manuscrisurile
nu se returnează.
ABONAMENTUL se primește la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
succursalele din următoarele orașuri:
în Viena: M. Dukas Buchf.
Max Augenthaler & Emmerich Leuner.
Winkler Schalek, Rudolf Mosse.
A. Goppelka Nachf. Anton Goppelka.
în Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. în Ham-
burg: Maroy & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
cila germană pe o coloană 6 cr.
și 30 cr. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o
secți 10 cr. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXII.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumă la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
atare și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 cr.
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 284.

Brașov, Joi 23 Decembrie.

1899.

Nou abonament

la

Gazeta Transilvaniei.

Cu 1 Ianuarie st. v. 1900

se deschide nou abonament, la care
invităm pe toți amicii și sprijinitorii
fôiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe un
an 12 fl. (24 corône); pe șase luni 6
fl. (12 corône); pe trei luni 3 fl. (6
corône); pe o lună 1 fl. (2 corône.)

Pentru România și străinătate:
pe un an 40 franci, pe șase luni 20
franci, pe trei luni 10 franci, pe o
lună 3.50 franci.

Abonarea se pôte face mai ușor
prin *mandate postale*.

Administrațiunea.

Sistemul de distrugere.

Vedurăm cum de curând o fôie
germană din Viena, scriind despre
situațiunea politică a Șvabilor din
sudul Ungariei se plângea, că sis-
temul de maghiarizare forțată se
practică cu atâta vehemență și ne-
îndurare tocmai față cu ei. În rēvna
de a lua în apărare pe conaționalii
lor din Bănat și Țera unghurască,
cei dela fôia vieneză au mers până
a afirma un neadevăr, că adevărat
șovinismul dominant ar tracta mai
blând pe Români și Sârbii din acele
părți, decât pe Germani.

Adevărul este, cum am mai
arătat, că cei dintâi au mai mare
putere de rezistență națională și de
aceea au susținut lupta mai cu
succes decât Șvabii, cari au părăsit
școlile lor și au suferit să li-se im-
pună numai școlile cu limba de pro-
punere maghiară.

Poporul, care, după Germanii din
Bănat și Țera-unghurască în frunte
cu Germanii din Budapesta, a fost
mai mult cutropit de maghiarismul
violent, este poporul slovac. Cu toate
acestea pătura națională foarte activă
și stăruitoare a acestui popor, a reu-
șit a-i salva în mare parte interesele
învățământului național popular, așa
că Slovacii se bucură de-o mulțime
de școlile cu limba de propunere ma-
ternă. Sistemul de asuprire și de
prigonire însă, introdus cu mai mare
asprime sub regimul tiszais, vedēn-
du-se încurajat de succesele relativ
mai mari, ce le-a dobândit între Slo-
vacii, a reușit totuși a nimici și pa-
ralisa instrucțiunea națională slo-
vacă secundară, desființând gimna-
siile slovace și împiedicând cu forța
reînființarea lor. Din anul 1883 con-
ducătorii slovaci stăruiesc pe lângă
guvern să dobândescă licența de-a
înființa un gimnasiu slovac și până
în ziua de astăzi n-au ajuns la nici
un rezultat favorabil.

După-ce ani de zile cererea slo-
vacă a rămas neresolvată la minis-
teriu, ea a fost reînnoită în anul 1898
pe timpul guvernului Banffy. Acesta
n'a stat mult pe gânduri, ci a res-
pins cererea imediat.

Acum în era pretinsă a „legei,
dreptului și dreptății“, Slovacii și-au
încercat de nou norocul, în speranță,
că ministerul Szell le va face în
cele din urmă dreptate după lege,
care dă naționalităților dreptul de
a și înființa școlile cu limba lor ma-
ternă. În cererea lor, Slovacii, ba-
sându-se așa-dăr pe legea de națio-
nalitate, au arătat, că au banii adu-
nați pentru clădirea gimnasiului și
că pentru susținerea lui va îngriji o
reuniune de cultură slovacă, ce și-a
pus această țintă.

Ministru-președinte Szell, spun
foile din Pesta, din cari luăm aceste
date, a cerut să i-se prezenteze sta-
tutele amintitei reuniuni slovace.
După ce i-s-au prezentat și le-a stu-
diat însă, a rescris, că nu pôte încu-

viința înființarea gimnasiului slovac
și că acesta este cuvântul lui cel din
urmă.

Nu scim întru cât este esact
raportul foilor unghuresci, nici nu
vedem relevându-se din parte-le mo-
tivele de cari s'a condus ministru-
președinte în decisiunea sa. Consta-
tăm numai, că scirea acesta o aduc
gazetele unghuresci cu mare satisfac-
țiune și nu găsec nimic surprinzător
în faptul, că se calcă legea în mod
atât de fățiș și barbar chiar față
cu un popor atât de numeros, ca
cel slovacesc.

Acest mod de procedere ilus-
trază mai mult ca ori-și-ce situația,
în care se află cauza naționalităților
și sub regimul Szell, cel ce se laudă
mereu a fi pētruns de spiritul „ade-
văratului liberalism“.

Vedem până unde se estinde
acest liberalism, precum și respec-
tul față cu legile. Germanii din Bă-
nat și din ținuturile unghuresci au
pierdut sute de școlile cu limba lor
maternă și nu li-se mai permite a
înființa altele. Slovacii au pierdut
gimnasiile lor și nu-și mai pot în-
ființa alte noue. Er cu noi Români
cum stă?

Avem câte-va gimnasii, pe cari
era dualistă a stăpânirii unghuresci
le-a aflat în ființă și nu scim cum
să le mai apărăm în contra nesfârșit-
telor atacuri, ce țintesc la submina-
rea și nimicirea lor.

Lupta este grea și de mare cum-
până, căci judecând din exemplul,
ce ni-l dau raporturile între Germani
și Slovacii, putem să scim, că ceea-ce
a înghițit odată molochul maghiar-
izării între împrejurări normale, cu
anevoia se mai pôte redobândi.

Am aflat de bine a accentua
din nou acest moment periculos al
situațiunei noastre în lupta cu siste-
mul de desnaționalizare, pentru-ca să
avem cu atât mai mare îmbold de
a-ne încorda toate puterile și de a
nu obosi în lupta pentru limba și
cultura noastră națională.

Din Bucovina.

Gôna contra fôiei naționale române
„Patria“ s'a reîncept. Numărul 362 dela
19 (31) Decembrie a fost confiscat pentru
un prim-articol în care se combătea numi-
rea guvernului Bourguignon ca *cetățen de
onore* al orașului Cernăuți.

*

Un fapt însă și mai trist și dureros
i-se comunică „Patriei“ din Volcineț, unde
a încetat prima școlă română de minori-
tate. Etă raportul telegrafic al „Patriei“:

„Volcineț, 30 Decembrie c. În urma
esemplarei indolente a forurilor competente
școlastice și a machinațiunilor, protejiate
de sus, a faimosului învățător superior, a
romanofagului G. Copaciuc, precum și din
lipsa de material pentru încălzit, *prima
școlă română de minoritate din Volcineț, des-
chisă pentru prima dată în Septembrie 1899,
a încetat astăzi de a mai exista*. Bucuria hi-
drei ucraine, protejiate de sus, este ne-
spusă. Românii din Volcineț sunt aduși la
desperare desevirșită prin indolența foru-
rilor școlastice competente. În Turcia ast-
fel de stări mai că nu se întâmplă, în Bu-
covina fericită sunt la ordinea zilei. Până
când vom fi tratați ca sclavi pe strămo-
șescul nostru pământ și până când vam-
pirii venetici vor suga sângele vinelor și
năduva ôselor noastre?!“

Din România.

Camera a votat Duminecă, cu 87 vo-
turi din 94 votanți, proiectul *taxei asupra
petroleului* în forma, ce i-s'a dat în secțiunii,
adeacă înființând o taxă de 5 bani delitru
de petrol, în loc de 10 bani, cum se pre-
vedea în proiectul primitiv al guvernului.

*

D-l Disescu, ministrul de justiție, va
supune zilele aceste semnăturii M. S. Re-
gelui decretule pentru grațierile și reduce-
rile de pedepse, ce de obicei se fac cu
prilejul sârbătorilor Crăciunului.

*

Bătrânul profesor și publicist Boni-
faciu Florescu a încetat din viață Sâm-
bătă. În mormântarea a avut loc er în mij-
locul unui mare număr de profesori și
amici ai defunctului.

FOULETONUL „GAZ. TRANS“.

Din vécul al XIX-lea.

Europa la începutul și la finea vécului.

În 1801 erau în Europa următoarele
state: 1. Marea Britaniă. 2. Dania și Nor-
vegia. 3. Svedia. 4. Rusia. 5. Austria și
Ungaria 6. Imperiul roman german 7. Prusia
8. Olanda. 9. Marele principat Toscana.
10. Regatul Neapol și Sicilia. 11. Statul
bisericesc. 12. Principatul Genova. 13. Prin-
cipatele Parma, Picezza, Modena. 14. Sa-
voia. 15. Sardinia. 16. Piemont. 17. Re-
publica franceză. 18. Regatul spaniol. 19.
Portugalia. 20. Elveția. 21. Republica San-
Marino.

În 1810, adevărat în epoca de gloriă a
lui Napoleon formațiunile de state se schim-
bară astfel: 1. Marea Britaniă și Irlanda.
2. Regatul Dania și Norvegia. 3. Svedia.
4. Rusia. 5. Marele ducat de Varșovia. 6.
Imperiul Austro-Ungaria 7. Regatul Pru-
siei. 8. Confederațiunea Rin. 9. Imperiul
francesc. 10. Provinciile ilirice 11. Imperiul

osman. 12. Regatul Italiei. 13. Statul bi-
sericesc. 14. Regatul Neapolitan. 15. Re-
gatul Siciliei. 16. Regatul Sardiniei. 17.
Regatul Spaniei. 18. Portugalia. 19. El-
veția. 20. San-Marino.

În 1815, adevărat după congresul din
Viena, charta Europei era următoarea: 1.
Maria Britaniă și Irlanda. 2. Svedia și
Norvegia. 3. Dania. 4. Rusia. 5. Regatul
Prusiei. 6. Confederațiunea Germană. 7.
Imperiul Austro-Ungar. 8. Imperiul osman.
9. Ambele regate ale Siciliei 10. Statul bi-
sericesc. 11. Marele principat Toscana. 12.
Regatul Sardiniei. 13. Regatul Franciei.
14. Spania. 15. Portugalia. 16. Țerile de
jos. 17. Elveția. 18. San-Marino.

La finea vécului XIX, adevărat statele
de ați ale Europei: 1. Republica Andora.
2. Regatul Belgiei. 3. Bulgaria și Rumelia
orientală (stat suzeran al Turciei.) 4. Re-
gatul Daniei. 5. Republica franceză. 6.
Grecia. 7. Olanda. 8. Principatul Liechten-
stein. 9. Principatul Luxemburg. 10. Repu-
blica Monaco. 11. Principatul montenegrin.
12. Regatul României. 13. Maria Britaniă
și Irlanda. 14. Imperiul german 15. Re-

gatul Italiei. 16. Imperiul rusesc. 17. Mo-
narchia austro-ungară (Austria imperiu, Un-
garia regat). 18. Regatul Portugaliei. 19.
Regatul Serbiei. 20. Regatul Spaniei. 21.
Svedia și Norvegia, regate constituționale.
22. Republica Elveției. 23. Republica San-
Marino. 24. Turcia, sultanat.

Religiuni, popore, limbă.

I. *Religiuni*. Creștini sunt cu totul
pe pământ: 493 milioane; dintre cari: ca-
tolicii 245 milioane, protestanții 150 milioane,
grecorăsăriteni 100 milioane. Mohamedani
sunt 210 milioane, Ovrei peste 7 milioane.
Numărul tuturor *monotheistilor* e de 710
milioane. Față de aceștia stau *politheistii* (a-
adoratori ai lui Brahma, Budha, Confucius,
Laoce, pșgâni și idololatri.) 800 milioane.

II. *Rasse* omenesci și seminții de
popore.

1. Rassa caucasică: a) *Indo-germani*
său Arii peste 740 milioane. A.) *Germani*
(189 milioane), le cari aparțin Germanii 76
milioane, Englesii 100 milioane, Scandinavii
9.3 milioane, Olandezii 6 milioane, Flamanții
3.7 milioane.

B.) *Slavi* (128 milioane) la cari
aparțin Slavii de nord 110 milioane (Rușii
mari și mici 86 milioane, Polonii 16 mi-
liône, Cehii și Slovacii 8 milioane) și Slavii
de sud 18 milioane (Sârbii și Croații 7 mi-
liône, Slovenii 1.4 milioane, Bulgarii 4.4
milioane.)

C.) *Litvanii și Letii*, seminții slave, 3
milioane.

D.) *Latinii* 151 de milioane. Dintre
aceștia: Italiani 33 milioane, Spanioli, Por-
tughesi, Cataloni 63 milioane, Francesi 44
milioane, Români 11 milioane, Retho-români
0.1 milion, Friauli 0.4 milion.

Greci sunt 4 milioane.

E.) *Celți*, și adevărat Irlandezi și Armo-
ricani 9 milioane.

F.) *Albanesi* 1.8 milion.
G.) *Iranii* în Asia 26 milioane (popore
caucasiane, Armeni, Cerchezi, Afgani.)
H.) *Hindusti*, Mohrați în India orien-
tală 240—250 milioane.
b) *Semiți* 26 milioane. Lor le aparțin
Arabi, Beduinii, Jidovii, Asirii, Babilonenii,
Abesinenii, Nubacii, Galacii ș. a.
c) *Hamiții* său *Berberii* 20 milioane.

Recensământul general al populației ne s'a sfârșit și în București. La serviciul statistic al primăriei se lucra acum la catalogarea carnetelor comisiunilor. Se știe, că lucrarea definitivă a recensământului va fi făcută la serviciul statistic dela ministerul domeniilor.

Comitetul național studentesc din București a lansat un manifest în afacerea Iancu, în care înfierând cetezarea adversarilor naționalității române, cari, după toate cele săvârșite în detrimentul acesteia, „încercă astăzi ca sub masca justiției să răpescă aurul strins pentru eternizarea memoriei marelui și iubitului erou Avram Iancu printr'un monument mareț ridicat pe s'eracul său mormânt“, esclama: „Mai mult, un procuror fără scrupul și fără conștiință aruncă suprema insultă neamului nostru, numind pe Regele munților „șef de bandiți“. Sufletele noastre tresar de revoltă!“

Manifestul încheie cu cuvintele: „Sus stindardul — și se nu desarmăm decât atunci, când mormântul lui Avram Iancu se va ridica triumfător alături de sublimul său ideal!“

Semnați sunt d-nii: Ion Popescu-Pion, Dinu Demetriad, Mh. I. Chirițescu, Bartolomei Stănescu, N. Trandafirescu, V. Nicolaid, C. C. Voiculescu, A. D. Livezeanu, V. Budescu, I. Vișoiu și N. Conta.

Tinerimea la mormântul lui Avram Iancu.

Cebea. 31 Decembrie st. n. 1899.

Di de sărbătoare națională în cimiteriul din Cebea — unde sub „Go-onul“ lui „Horia“ își dorme somnul de veci Avram Iancu — eroul martir al mult cercatului popor românesc de sub coroana s-lui Stefan. În această zi inima românescă bătea în Cebea.

Tinerimea română din depărtări privia cu mândrie... cu jale spre acest mormânt... Sufletul ei agitat de valurile iubirei de neam și-a aflat expresiune în deputația de tineri universitari constătoare din domni Coriolan Steer, Ion Scurtu, George Novacovic, cari în numele ei au venit să depună pe mormânt o simplă cunună de lauri împodobită cu falnicul tricolor național îmbrăcat în doliu, căci vai — amarul sunvremurile, cari le trăim! În aceste vremuri — cele mai negre în cartea istoriei neamului românesc — am ajuns să ne vedem și morții huiduiți.

Avram Iancu! Eroul, care s'a jertfit pentru cele mai sfinte postulate ale existenței poporului nostru — pentru drept și libertate — huiduit?! Nu se poate!!

Nu — căci 3 milioane de suflete românesci sunt sufletul lui.

Acosta a voit'o tinerimea s'o dovedesca — tinerimea, fiul acestor milioane.

O biserică superbă, albă, în cimiteriul din Cebea, — unde un moșneg preot de 72 ani slujea înaintea altarului, rostia rugăciuni pentru poporul său și cu evlavie amintea pe preainaltul nostru monarch

Francisc Iosif I. — *Monarchul nostru — Iancu generalul lui...*

Acestui Iancu tinerimea depune cunună în semn de recunoștință, în semn de admirație!...

Poporul în număr frumos — cu inimile pline de evlavie, aștepta cu nerăbdare cuvântarea d-lui I. Scurtu...

„Iancu, care s'a jertfit pentru neamul românesc, petru tron, patrie și libertate, să ne fiă pilda cea mai mare.“ — duse oratorul.

După însuflețirea cuvântare a d-lui Scurtu — poporul în frunte cu încăruntatul preot și cu deputația eși din biserică și sub goronul lui Horia se adună în jurul mormântului lui Avram Iancu.

Aici d-l G. Novacovic rosti o cuvântare în numele tinerimei.

Venit'am la mormântul tău — erou martir al neamului românesc, care te-ai jertfit în lupta pentru desrobirea poporului tău. Depunem această cunună în semn de recunoștință și adorație. *Acastă cunună — însemnă cunună de tineri*, cari jură la mormântul tău, că nu se vor odihni până-ce nu vor vedea neamul românesc împărțit de aceleași drepturi — de libertate și bunăstare!“

Apoi cu toții cântăram „Deșteptă-te Române“ și s'erutarăm mormântul lui Avram Iancu!

Războiul din Africa sudică.

De pe teatrul războiului din Africa sosesc în fine sciri însemnate.

Seim, că garnisona engleză din Mafeking a făcut o erupție, d'er fără succes. S'a dat în urma acosta o *serioasă luptă* între Englesi și Buri, în care a cădut și fiul ministrului președinte engles, lord Cecil Edward Salisbury.

O luptă însemnată a fost și în apropiere de riul Tugela în Natal. Armatele unite ale lui Buller și Warren au îndreptat în noaptea de Duminecă spre Lună un atac asupra pozițiilor Burilor. *Englesii însă au fost respinși și bătuiți având pierderi însemnate.*

Mai norocoși au fost Englesii de sub conducerea generalului French. Armata lui French, prin o manevră dibace, a ocupat Colesberg, după-ce a silit pe Buri să părăsescă stațiunea. Foile engleze paradază erăși cu acosta „victoriă“, ele însă nu publică amănunte, nici raport oficial n'a sosit despre acosta victoriă.

„Leipziger Neuste Nachrichten“ publică un interviu, ce l'a avut lord Kitchener în Cairo cu un medic german Dr. Neubert. Kitchener a dis, că operațiunile de până acum ale Englesilor în Natal au fost greșite, și că și pe viitor numai încet și cu greu vor pute opera. Kitchener nu crede, că Buri vor pute fi învinși *mai curând de un an*. Mai întâi Englesii trebuie să învețe a-se lupta cu Buri. În fine duse, că acum *trebuie 150,000 de omeni și un an întreg pentru-ce să se repareze stricăciunile de până acum.*

Popore locuitoare în Africa nordică, Moroccanii, Cabili, Tuaregii, Coptii ș. a.

2) **Rassa mongolă.** a) *Poporele ugrofinice* 12 milioane. Le aparțin A) Finlandezii, Karalekii, Curii. B) *Ungurii* (stasticianii maghiari) si socotese a fi 7 milioane, decât 6 milioane. C) Zurjenii, Mordovinenii, Cerezimizii, Ortjacocii, Votjacocii ș. a.

b) *Popore mongolice:* A) Mongolii adeverați 32 milioane. B) Mongolii sudici, adeca Chinezii, Anamiții, Siamii, Barmanii, mai mult de 400 de milioane.

c) *Japonezii și Corealeții* 53 milioane.

d) *Tibetii* 10 milioane.

3) **Rassa malaesă** cam 30 de milioane.

4) **Locuitorii străvechi ai Americii** 8—10 milioane. Acestei rasse aparțin diferitele seminții americane, asceți etc.

5) **Rassa etiopeană** sau *negri*. Adeverații negrii mai mult de 80 milioane, Bantucii, Papuanii, Polinesii etc.

Popore de rassă nesigură sunt Bascii 0-7 milioane, Drayidii 50 milioane, Sngalesii 2 milioane, locuitorii polari, Eschimocii, Hotentoții, Busmanii și în fine Țiganii.

III. **Limbii.** 1. Limbile *indogermane* 740 milioane. a) *Limbii germane* (Germanii, Englesii, Svedezii, Danesii, Olandezii, Flamanzii). b) *Limba română-latină-grecă:* Italianii, Spaniolii Portughesii, Francesii, Valonii, Românii, Grecii noi, Rhetoromânii. c) *Limbii slavice:* Slavii de nord și Slavii de sud. d) *Limbii iranice* (poporele nouă persice, Armenii și câte-va popore din Caucas). e) *Limbii hinduse.*

2. *Limbile Uraltaice* (Finlandezii, Ungurii, Turco-tătarii și limbile mongolice.)

3. *Limbile poporele din Caucas.*

4. *Limbile malaese-polinense.*

5. *Limbile monosilabice* sau *isolate* (China, Tibet, Siam).

6. *Limbile japano-coreice.*

7. *Hamită-semită.*

8. *Limbile din Africa interioară* (Negrii, Hotenotii, Busmanii etc.)

10. *Limbile dravidice.*

11. *Limba străvechilor americani.*

12. *Limbii de sine stătătoare* (Bascii, Albanii Litvanii, Celtii etc.)

Guvernul engles a dat ordin să cumpere 20 mii cai, ce se vor expeda în Africa sudică. Contingentul noului corp de voluntari numit „Jeoumaury“ va fi de 10, er nu de 30 mii de omeni. Totul confirmă intenția guvernului de a duce războiul până la extrem, și opiniunea publică incuragiază, la forțeză chiar la acosta.

Corespondentul lui „Daily Mail“ la Pietermaritzburg duse, că Buri au în dosul întăririlor lor mici linii ferate, care le îngăduie transportarea tunurilor dintr'un loc într'altul cu o ușelă uimitoare.

Generalul Buller, după înfrângerea sa, a primit ajutoare de 8000 de omeni și 15 tunuri. Alte 12 tunuri au fost expedate din orașul Cap la Durban. Se crede, că Buller, după sosirea altor tunuri, va lua ofensiva.

O telegramă din New-York anunță din Halifax, că două năi de război americane au primit ordin de a sta pe lângă cotele americane, spre a împiedeca plecarea unor eventuale expediții de ajutor pentru Buri.

SCRIRILE DILEI.

— 22 Decembrie v.

Distribuirea darurilor de Crăciun între elevii și elevele dela școlile noastre din loc s'a săvârșit adî în sala festivă a gimnasului. Au fost împărțite cu haine vr'o 39 copile și 120 școlari. Despre decursul înălțătoare serbări vom relata mai pe larg.

Pentru masa studenților dela școlile medii și superioare din Brașov au intrat următoarele contribuții: D-l advocat Iosif Pușcariu a dat 10 fl. la masa studenților drept coronă eternă întru amintirea regretatului Ioan Bădila, jude regesc în Sibiiu, mutat la cele eterne. — Esprimăm cele mai vii mulțămite pentru acest nobil dar: Direcțiunea școlilor.

Goștilenii la Viena. Cetitorilor noștri le este cunoscut cazul de măcel săngeros din comuna Goștila, unde gendarmii au descărcat glonțe asupra pacnicilor locuitorii români, omorînd și rănind. Causa măcelului a fost, după cum i-se scrie „Tribunei“, că poporul din Goștila ne mai putend birui cu sarcinile împreunate cu comasațiunea, au trimis pe doi din ei la Viena, ca să ceară monarchului scut și apărare. Mai înainte fusă ei au colindat pe la toate autoritățile și forurile, ca să ceară o amănare a încasării cheltuelilor pentru comasațiune pe calea execuției. Autoritățile nemiloșe însă au întârziat rezolvarea cererei, er solgăbirul și primarul îi amenința cu licitația averilor. Omenii necăjiți, neavend încotrău, s'au dus să caute dreptate la Viena. Au ales pe doi dintre ei și cu o cerere au plecat la drum. În 8 Decembrie au și sosit la Viena, unde un funcționar înalt dela curte li-a ascultat dorința și i-a condus la cancelaria de cabinet, unde li-s'au luat cererile. Cu acosta s'au reintors acasă. D'er acasă belăua continuă. Solgăbirul poruncește încasarea cheltuelilor fără amănare și dispune intervenirea gendarmilor. Omenii, trăgend nădejde dela Viena se sciau în pace. În 18 Decembrie însă gendarmii merg în comună și fac măcelul cunoscut.

De anul nou. Din Sibiiu primim continuarea listei celor ce au contribuit pentru „Casa Națională“ în locul felicitărilor de anul nou. Ea este următoarea: 18) Dr. Alexandru Mocsonyi, Birchiș, cor 20.; 19) Ioan V. Rusu, protop. Sibiiu, 4 cor.; 20) Dr. Corn. Diaconovich, Sibiiu, 5 cor.; 21) Dr. Octavian Russu, adv. Sibiiu, 5 corone; 22) Dr. Liviu de Leményi, adv. Sibiiu, 5 cor.; 23) Ioan Broju, capelan castr. Sibiiu, 5 cor.; 24) Ioan Popovici, profesor Sibiiu, 1 cor. Suma 126 cor.

„Mihalovits & Nussbacher“. Din partea d-lor Mihalovits (frații) din loc primim o circulară, prin care fac cunoscut, că au asociat ca companion în comerțul

d-nialor de bancă și zarafă pe d-l H. Nussbacher, fost partaș al casei de bancă „Nussbacher & Beer“, care din cauza unor noue întreprinderi de comerț a lichidat. Comerciuil il vor purta în viitor sub firma: „Mihalovits & Nussbacher“.

Petroleul din Prahova. Țiarul „La Belgique Financière“ din Bruzela publică următoarele: „În consorțiu, compus din societatea de petrol galițian „Schnodica“, banca anglo-austriacă și mai multe întreprinderi industriale din Austria, s'a format pentru a lua în exploatare până la 4 Februarie 1900 suprafețe mari de terenuri petrolifere situate în România. Un grup de capitaliști englesi se ocupă de a crea o exploatare identică în aceeași regiune. Se vede deci, că nu am esagerat de loc, când am dis, că petroleului din Prahova i-se rezervă o sorte strălucită. Instalată într'una diu cele mai bogate regiuni petrolifere din districtul Prahova, acosta societate va fi asemenea cea dintăi a realiza profituri, cari chiar de-acum se pot prevedea ca forțe mari, pentru a remunera în mod larg capitalul angajat.“

Daruri de Crăciun. D-l Barbu Delavranca, primarul Bucureștilor, a hotărît, ca pentru cele trei zile de sărbători ale Nașterii Domnului să se dea mâncare gratuită, două prânzuri pe fiă-care zi, la una sută de s'eraci. În scopul acesta, Primăria va distribui bonuri. — Duminecă, la orele 3 p. m., a avut loc, în curtea proprietății țiarului „Universul“, împărțirea de haine și jucării la elevele și elevii s'eraci și silitori, împărțire organizată de țiarul „Universul“ în vederea sărbătorilor. S'au dat haine la 33 elevi și 37 eleve, er jucării și colaci la peste 100 copii. Distribuția a fost făcută de însuși directorul țiarului „Universul“ și d-na Cazzavillan.

Titlul de prinț. Impăratul Wilhelm a conferit titlul de prinț contelui Eulenburg, ambasadorul Germaniei la Viena. Din acosta se conchide, că în curend Eulenburg va fi numit cancelar al imperiului.

Inundările din Ialomița. În primvința inundațiilor din Urziceni (jud. Ialomița) se dau următoarele amănunte: Jumătate din oraș a fost inundată. Apa retrăgendu-se, n'a mai rămas, decât un câmp de ghiată. Din 410 case, au fost inundate 116 și 19 pivnițe. Locuitorii, ale căror case au fost inundate, parte au fost adăpostiți în spital, parte în părțile neinundate. O parte din familiile, cari au suferit din cauza inundațiilor, în număr de 88, au rămas pe loc, er restul de 26, din 116, s'au mutat în partea neinundată a orașului. Sănătatea publică în genere este bună. Victime omenesci n'au fost. Au pierit numai 4 vite. Alimentele și combustibilul n'au lipsit nici un moment. Circulația este restabilită în toate părțile. În primele trei zile după inundația, s'au împărțit pânî celor în lipsă, er acum în urmă, 165 hectolitri porumb la 78 capi de familie. Comercianții, în partienlar au suferit din causă, că li-s'au inundat prăvăliile.

Bonuri telegrafice. Pentru înlesnirea publicului în timpuri de aglomerație, cu începere dela 1 Ianuarie st. n., direcțiua postelor și telegrafelor din România a emis și a pus în circulație bonuri de telegrame simple interne, în formatul mandatorilor postale, în valoare de 25 bani, 80 bani și de 1 leu. Cele de 25 bani sunt valabile pentru o telegramă de felicitare; cele de 80 bani pentru o telegramă de 10 cuvinte și cele de 1 leu pentru o telegramă de 14 cuvinte. Pentru a fi expediate, aceste telegrame se depun în cutiile speciale dela ghișetele oficiilor, de unde sunt ridicate pe măsură ce se depun; decă telegramele nu sunt grabnice, se pot depune chiar în cutiile de scrisori. În casuri când trimițetorul dorește să aibă chitanța, n'are decât să predea bonul impiegtului dela ghișet.

Vinurile și țuca română. Eță prețul vinurilor și rachiuilor, vëndute pe Rampa de vinuri dela 8—15 Decembrie v.: Vin nou de Drăgășanul dela 7 lei până la 8.20 vadra; Vin nou de Dobrogea dela

5 lei până la 5.50 vada; Vin nou de Focșani dela 4.60 până la 5 lei vada; Vin nou de Odobocsc delat 4.80 până la 5.20 vada; Vin nou de Panciu dela 4.80 până la 5.10 vada; Vin nou de Sărata dela 5 lei până la 5.80 vada. Tuica de prune dela 7 lei până la 8.20 vada. Rachiu de drojdii dela 8 lei până la 9.50 vada.

„Reuniunea Femeilor Române din Zărnești și jur“ invită la balul, ce se va arangia Sâmbătă, în 1 (13) Ianuarie 1900 în sala edificiului școlar din Zărnești. Inceputul la 8 ore seara. In numele Reuniunii: Comitetul arangiator. Prețul de intrare la bunăvoința P. T. public. Oferetele maritimose se primesc ou mulțămitede și se vor chita in public.

Jaful bisericeii Sf. Iosif. In afacerea jafului bisericeii Sf. Iosif din Iași, curtea cu juri a condamnat pe studentul evreu algerian, Ben Harim, la 4 ani recluziune. Alți șapte acușati au fost condamnați la pedepse, variând între un an și doi ani închisore. Patru acușati au fost achitați. Ben Harim, aușend condamnarea sa, a strigat: „Cer o sabie, ca să mă sinucid“. Asistenții au fost impresionati.

Afacerea Vizanti. Tribunalul Iași, secția I, a judecat Vineri procesul privitor la Andreiu Vizanti, pentru sumele delapidate in calitate de președinte al comitetului teatral. Tribunalul l'a condamnat in lipsa la 5 ani închisore corecțională, 1000 lei amendă cãtră stat, 31,300 lei despăgubirii civile cãtră comitetul teatralului, la perderea drepturilor de a ocupa funcții și la interdicția.

Țigările regelui Italiei. Regele Umberto al Italiei a primit de Anul-nou un număr așa de mare de țigări, încât are ce fuma anul întreg. Și ce gândiți, cine i-le-a furnisat? Nu alt-cine-va, decât însuși monarhul Francisc Iosif, care în fiș-care au trimite regelui Umberto 10,000 bucăți de țigări.

Libertate de presă în Rusia. Din Petersburg se anunță, că Țarul Nicolae a subscris un ocaz, după care în 1 (13) Ianuarie censura de presă se desființează în Rusia și pressa rusescă va fi liberă.

Amnestia în Italia. Din Roma se scrie, că Regele italian a dat din incidentul anulului nou amnestia pentru delictetele sãvșrite contra siguranței publice și a organelor înșaroinate cu pădirea ei. Amnestia nu se estinde și asupra crimelor sãvșrite in contra siguranței personale, nici asupra acelor acușati și osinditi, cari nu sunt inchiși, precum nici asupra personeilor, cari până acum nu s'au anunțat autorităților.

Lupte între Curzi și Armeni. Se depeșeză, că în districtul Erzerum au avut loc nouă lupte sãngerose între Curzi și Armeni.

Tratat de comerț italo-grec. Se vestesce din Atena „Agenției Stefani“, că modus vivendi italo-grec a fost iscalit adi. El conține urmãtoarele dispozițiuni: 1) Statuquo-ul în materiã de navigațiune se menține; 2) pescuitul va face obiectul unor negocieri ulterioare; 3) statuquo-ul în materiã de vamã se menține, esceptând vinurile din Grecia, cari la intrarea lor în Italia vor plăti 12 lei în loc de 5 lei 77 de hectolitru.

Un tatã, care-și spëndură băiatul. O grôznică dramã, care a pricinuit o adencã emoțiune la Clichy (Francia) s'a desfășurat pe bulevardul Victor-Hugo. Negustorul de vinuri, Jules Lecoq, în vârstã de 33 ani, care locuesce acolo, și-a spëndurat băiatul in prãvălie. Bietul copil se sculase de-abia, când tatã sãu, care nu luase încă jos oblonetele prãvăliei, începã să mure pe copil, în vârstã de 4 ani. Apoi de-odată tatã, într'un acces de nebuniã, apucã copilul de gât, făcând un nod la o frânghie, al cãrei capăt îl legã de un piron, și-și spëndură băiatul. Nebunul privi cu nepãsare agonia nenorocitului copil, apoi, ducându-se în odaia lui, luã un re-

volver și-și trase trei glonțe în urechi. Vãdend, că prãvăliea nu se mai deschide, vecinii, temându-se de o nenorocire, înșociințarã poliția, care puse pe un lãcãtuș să spargã ușa și descoperi înflorãtoarea prãvăliei. Lecoq mai trăia și a fost dus în grabã la spitalul Beaujon, dër starea lui e desperatã. Bãiatul a fost îngropat a doua di.

Sfãșiat de lei. Casul s'a întemplat în Viena. Gardianul grãdinei zoologice, Rutowky, a intrat într'o coliviã, în care se aflau șese lei spre a face curățenia. Rupându-se ușa de comunicațiã leiilor au înhãdat sfãșiiându-l, ucidându-l și reducându-l într'o masã informã de carne. Sãrirã ceilalți gardieni scotând cadavrul cu mare greutate din gura fiarilor.

Bosnia și Herțegovina.

Schițe economice, de Dr. Maximilian Popovici.

Avem înaintea nãstrã o interesantã broșurã cu acest titlu, apãrutã dillele acesteia în Bacuresci, Tipografia „Dreptatea“. Autorul ei, d-l Dr. Maximilian Popovici, chimist, agronom și inspector la Regie, fiind înșaroinat de direcțiunea generalã a Regiei monopoliilor statului cu misiunea de a studia în Bosnia și Herțegovina manipularrea tutunurilor, s'a interesat și de dezvoltarea economicã a acestor provincii. Esperiențele, ce le-a câștigat, le comunicã în acestã broșurã, schițãnd pe scurt momentele mai importante din progresul economic al Bosniei și Herțegovinei. Credem a fi de interes să comunicãm câte-va pãrți din descrierea acẽsta, care aratã starea economicã înainte de ocupațiune și la 20 de ani după ocupațiunea provinciilor.

Starea economicã înainte de ocupațiunea austriacã.

Provinciile Bosnia și Herțegovina fao parte integralã din Peninsula Balcanicã, aparțin cum se dice Orientului. In decurs de 4 secole ele au fost sub stãpãnirea directã a Sultanilor, cari numiau ca guvernator al lor cãte un vizir. Aceste provincii, ca și intrãgã țerã turcescã, mai cu sãmã cea europeanã, locuitã în majoritate de creștini, — în Bosnia și Herțegovina numai o treime a populațiunii este mahomedanã, èr restul ortodoxã și catolicã, — a trebuit să sufere, și mai sufere încă de lipsã absolutã de culturã europeanã, trãind și fiind nevoit să trãescã în miseria, ce o pôte crea fanatismul religios al Otomanilor. Plecãnd dela preceptul Coranului, „tot pãmântul este al lui Dumnezeu, el îl hãrãzesce când voesce“, considerãnd prin urmare ori-ce țerã ocupatã ca proprietate a lui Dumnezeu, asupra cãreia nu avea drepturi decãt singur Califul, ca urmaș al Profetului și locuitor al lui Dumnezeu se înțelege, cã nu erau posibile nici culturã, nici progres economic. Influența acẽsta desastrousã a fost și este încă resimțitã chiar și de statele creștine, cari au lãngedut sub vasalitatea Turciei, care s'a arãtat absolut refractarã ori-cãreii idei de civilizațiune. De aceea sã nu se mire cine strãbate Orientul, ai cãrui factori naturali de producțiune se par inepuisabili, vãdend populațiunea ruralã, chiar și în țerile scãpate de sub suzeranitatea turcescã, într'o stare de miseria ce nu mai pôte intra în concepțiunea omnilor cu o culturã occidentalã, adecã abia putend trãi de adi pe mâne.

Cam acẽsta era situațiunea economicã a Bosniei și Herțegovinei până acum 20 de ani, adecã până la ocuparea lor de cãtrã Austro-Ungaria, — o populațiune ruralã de aprõpe un milion din 1,300.000 de locuitori, lãsatã să fiã exploatatã de Agã sãu Beg, așa numiții proprietari mari acolo (cum sunt la noi bunã-õrã unii moșneni rãzeși), cãrora li-se aducea „murã'n gura“, sub formã de dijmã în naturã, 1/4 sãu 1/3 din producțiunea solului exploatat de peste 60% din capii de familiã ai populațiunii rurale, locuitorii ai moșiilor, numiții „Kmeți“. Numai restul capilor de familiã a populațiunii rurale erau „țeranã liberã“, sãu și Kmeți in același timp. Relațiunea dintre Aga și Kmet pôte fi consideratã ca un fel de meteiaگی, care, decã s'ar fi aplicat în condițiuni meteiaگیului în înțelesul occidental al colaborãrii, de sigur, cã ar fi avut

de consecințã un trai bun al ambelor pãrți. Aci însã „Aga“ fiind privilegiat și ocrotit de autorități, cãuta să despõie pe „Kmet“, lãșându-i numai absolutul necesar pentru existență. Kmetul la rëndul lui, vãdend-se nedreptățit, muncea din ce in ce mai puțin, așa cã și Aga trebuia să se mulțumescã cu fõrte puținã dijmã. Acẽstã nechibșuitã gospodãriã a avut de consecințã logicã, cã în loc să trãescã mai înbelșugat ambele pãrți interesate, trãia și Aga cãt se pôte de miserabil. O consecințã mai gravã a acestei stãri de lucruri a fost descurãgierea dela muncã și apoi trãndãvia, care a cuprins pe bietul țeran.

Decã pe lãngã aceste relațiuni desastroose dintre stãpãn și un fel de rob, mai adaugi și o administrațiã turcescã trãind din bacșisuri, lipsã de școlț, lipsã de industrii și lipsã de idei de progres în tãte direcțiuni, ceea-ce avea de efect de-a încurãgia banditismul, nu e de mirare, cã se gãseau, — chiar în imediata apropiere, limitrof, cu o țerã pãtrunsã de cultura occidentalã și cu o ordine administrativã model în Europa, — într'o stare așa de deplorabilã.

Agricultura și creșterea vitelor, singurele ocupațiuni si singurele resurse de trai, se gãseau într'o stare, care omului mai civilizat i-se pare așa de primitivã, încãt o altã mai primitivã nici nu și-ar putã-o închipui.

Este de-ajuns să veđi instrumentele lor agricole, precum instrumentele lor de arat, plugurile, pentru-ca sã-și poți face o idee justã de agricultura, ce practicau. Intru instrumentul este de lemn, nu are nici mãcar un cui de fier; asemenea și carële lor cu rãtele lucrute și înjghebate din bucãți de lemne, cioplite numai din topor. Vitele lor sunt pipernicite și rãu întreținute din lipsã de nutreț, trãesc mai mult cu frunđuri iërna și în timpul verei din pãșune prin pãdurile devastate de capre, fãrã de carși s'ar pãrã, cã nu pot trãi, deși le produc pagube enorme rođend pãdurile și împiedecãndu-le în creșcere.

Cultura viilor și a prunilor neglijiate în puterea cuvântului: „ce o da Dumnezeu“. Industrii, afarã de acele casnice, neesistãnd, din lipsã de culturã și de capitaluri în interiorul țerei, cãci capitaliști străini nu se hazardau a întemeia industrii într'o țerã, care nu presenta nici un fel de garanțiã.

Locuințele țeranilor, tot cam în felul locuinții țeranului nostru, erau construite din lemn sãu gard cu tenciuialã de pãmânt, constãnd în cele mai multe casuri dintr'o singurã camerã, care servia de adãpost lor și vitelor lor; o curte neîmprejmuatã, ca un coșar pentru produse, și un cuptor, în care rare-ori se cocea pãne, mai adesea un fel de mãlaiũ (mãmãligã) preparat din fãinã de porumb cu apã. Hrana țeranului, fõrte frugalã de altcun, se reduce numai la un regim exclusiv vegetarian.

Tristã este imaginea, ce înfãțișez, însã și mai tristã si mai de plãns trebuie să se fi prezentat realitatea.

Mulțămitede publicã.

Cu ocaziunea ședinței festive a societãții de lecturã „Andrei Șaguna“, ținutã în presera dillei de 30 Noemvre v. c. în memoria marelui Archiereni Andreiu, s'au încasat în favorul societãții ca oferte dela urmãtorii P. T. Domni și Dõmne:

I. P. S. Sa Ioan Mețianu arhiepiscop și metropolit 10 fl. Ilustr. Sa Dr. Ilarion Pușcariu archimandrit și vicar arch. 5 fl.; I. de Preda avocat; Parteni Cosma dir. de bancã; Dr. L. Bran de Lemenyi adv; Pant. Luceța case. consist., Dr. Neculac Vecerdeã adv, Ilariu Muțiu ofic. cãte 3 fl.

Nic. Cristea ases. cons., N. Ivan ases. cons., Dr. E. Roșca dir. sem., D. Comșã prof. sem., Dr. I. Stroia prof. sem., Dr. E. Cristea secr. cons., T. Popovici prof. sem., I. Papiu protopresb., Dr. V. Bologna dir., Dr. O Rusu adv., I. Broju preot mil., Leontin Simonescu secr. metr., D-na E. Tilea Dr. I. Beu medic, I. David secr., R. Moga locotenent, N. Stoica pract. ing., S. Moga frans. N. Albu ampl., D-na și d-l M. Popa, S. Morar teol. abs., Ludovig Binder — cãte 2 fl.

Dr. D. P. Barcean prof. sem., Dr. N. Comșã medic, familia Tabãcariu, C. Dimian

paroch, N. Opris paroch, I. Crețu — cãte 1 fl. 50 cr.

C. Stezar cãp. pens., Moise Lazar ases. cons., Ión Ghibu prof. sem., D. Cuntan prof. sem., I. de Bardosy insp. scol., S. Stroia protonot., Dr. A. Frãncu adv., D. Cãmpian archiv. cons., Petru Pipos jude de tab. reg. pens., N. V., I. Covrig exp., I. Imbusan ofic., D-na M. Oancea. I. Preda dir. tipog., I. Simtion libr. A Bobeș, P. Ghișoiu paroch, N. Popoviciu par. E., Vințeler funct. D-ra E. Iovescu prof., E. Vancu funct., N. Gogan ampl., M. Ganea teol. abs., G. Poponea cul. tipog., D-na Sander E., D-na E. de Pallos, D-na Fr. Miller, D-na A. Cremer vãd. ing., M. Popoviciu, V. Greavu pract., D-na P. Voilean, D-na Maria Rebeșã, D-na Cor. Stoica., Rach. Ballu, familia Doican, D-rele V. Joandrea prof., E. Sfetea prof., Aurelia Sãvoiu, E. Catona, M. Înbaruș, A. Lupean, D-na Lucia Ivan, Servian Cioran. inv. — cãte 1 fl.

V. Tordãșan funct., V. Pușcariu vol., N. Branga compt., N. Vidrișhin comert., D-ra C. Ciceiu prof., I. Negriã inv., D-ra Slãvescu, M. Mateiu, I. Opris econom., P. Moga, E. Vlas, Ionel Moga, N. Bratu, Alex. Furdul inv., — cãte 50 cr.

I. Restanță 30 cr. D. Vidrișhin 25 cr. A. Brisan, D. Bãilã, T. Lupea, N. Bucea, I. Opris, M. Rotariu cãte 20 cr. A. Dragões 10 cr.

Prin postã ni-au trimis urmãtorii P. T. Domni: Dr. Z. Chirtop adv. Cãmpeni, N. Moldovan vicar preot, Avram Pãcurar protop. Dobra cãte 2 fl. Petru Iuga adm. prot. Sãliștea, I. Frãncu par. Cetea N. Nașcu teol. abs. Gh. Popa teol. abs., Adam Basarab cãte 1 fl. Șuma totalã 148.95.

Tot cu acẽstã ocaziune au încurs pe sãma biblioteii societãții 36 opuri în 37 vol. și anume dela D-nii: Const. Stezar cãp. pens. 1 op; Z. Boiu ases. cons. 1 op (2 vol.); Ermil Borcia 14 opuri (4 vol.); I. P. Reteganul 5 opuri; T. Orlea funct. 2 opuri; D. Axente 4 opuri;

Primescã generõșii contribuenti și pe calea acẽstã cele mai cãlduroșe mulțumiri.

Sibiu, 13 (25) Decemvre 1899.

Comitetul arangiator.

ULTIME Știri.

Viena, 2 Ianuarie. In ședința de adi a delegațiunii ministrul de esterne contele Goluchowski a ținut, la desbaterea asupra budgetului marinei, un discurs, în care a accentuat din nou necesitatea sporirii flotei de rãboiũ și peste tot întãrirea marinei.

Praha, 2 Ianuarie. „Narodni Listy“ anunță, cã eri în 1 Ianuarie st. n. 57 orașe și o sutã de comune au sistat activitatea lor administrativã și n'au voit să rezolve cauzele oficiõse, ce li-s'au adresat.

Londra, 2 Ianuarie. Se confirmã scirea despre cucerirea stațiunii Calessberg de cãtrã generalul Freuch.

Frere, 2 Ianuarie. Inimicul bombardezã di de adi Ladysmith de pe colina Irim-Bulvana.

Londra, 2 Ianuarie. Afacerea baei Delagoa produce tot mai mare agitațiã.

Paris, 2 Ianuarie. „Echo de Paris“ sustine ca pozitiv, cã guvernul frances, în urma nisuințelor Angliei de a ocupa baia Delagoa, a dat ordin conducerii secției marinei, să ia mësuri, ca cu corãbiile ei de rãboiũ să plece la baia Tolia din Madagascar.

NECROLOG. Vãduva Petran, nãscutã Francisca Ince de Nagybaczon, in numele sãu și al tuturor consãngenenilor cu inimã frãntã de durere aduce la cunoștințã, cã neuitatul sãu soț Ioan Petran, protofiscal comitatens pensionat, a încetat din viațã în 31 Decemvre n. 1899 la 61/2 õre p. m. după o suferințã îndelungatã in anul al 63-lea al etãții și al 33-lea an al fericitei sale cãsătorii. Rãmãșițele pãmentesci se vor înmormenta dela casa proprie din strada Bisericeii grecești Nr. 3 in cimiteriul comun din loc după ritul bisericeii române gr. cat. in 3 Ianuar 1900 n., la care prin acẽsta cu durere se invitã toți consãngenii, amicii și cunoșuții. Clușiu, 1 Ianuarie st. n. 1900 — Fieci țerina ușorã!

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Gadouri pentru Crăciun și anul nou **A. G. KALENDA** **BRAȘOV, Articole de galanterie și altele.**
Oferă cu prețuri foarte reduse.

CĂLINDARUL PLUGARULUI
 pe anul visect 1900.

A apărut și se poate procura dela
Tipografia A. Mureșianu din Brașov.

Acest Călindar au intrat în anul VIII-lea, format mare, și conține portretul foarte bine reușit al lui Avram Iancu. Urmază apoi cronologia anului 1900, regentul anului, începutul anutimpurilor, sărbătorile și alte zile schimbătoare, calculul sărbătorilor mai mari, posturile deslegarea postului etc. După cele 12 luni, urmază taxele telegramelor, scrisorilor, pachetelor; competențele de timbre, măsurile metrice, târgurile corectate din Transilvania, Bănat, Țera ungurască și Bucovina. În partea literară găsim un interesant capitol privitor la începerea războiului pentru neatarnare de G. Coșbuc; apoi „Popa Stoica“, poezie de Dim. Bolintineanu. Avuția și binefacerea (un interesant capitol după Smiles-Schramm). Doina, În șanțuri (poezii) de G. Coșbuc etc. În partea igienică și economică: Un dușman al omului (rachiul); Ce se facă părinții, ca să-și ferescă copiii de orbi; Cum se tracteze părinții pe copiii lor orbi; Bune sunt beuturile pentru copii? Urmază apoi partea economică: Vitele roșii (pinzgau), de I. Georgescu. Despre gunoii, de I. Georgescu; Sădirea pomilor; Hrana vitelor (Grăunțele, sfeclele și apa de beut). La urmă mai multe povețe prețioase și glume apoi anunțuri. Prețul 25 cr. (cu posta 30). *Vendătorii primesc rabatul cuvenit.*

Cursul la bursa din Viena.
 Din 2 Ianuarie 1900.

Renta ang. de aur 4%	96.85
Renta de corone ang. 4%	94.50
Imp. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	99.30
Imp. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	99.50
Oblig. căil. fer. ung. de est. I. emis.	99.20
Benuri rurale ungare 4%	93.70
Benuri rurale croate-slavone	93.75
Imp. ung. cu premii	159.75
Lezuri pentru rez. Tisoi și Seghedin	137.40
Renta de argint austr.	98.40
Renta de hârtie austr.	98.35
Renta de aur austr.	99.50
Lezuri din 1883.	136.50
Acții de-ale Băncii austro-ungare	130.50
Acții de-ale Băncii ung. de credit.	186.75
Acții de-ale Băncii austr. de credit.	235.50
Repeleandori	19.20
Mărci imperiale germane	118.15
London vista	242.75
Paris vista	96.12
Renta de corone austr. 4%	98.90
Nota italiene	89.70

Cursul pieței Brașov.
 Din 3 Ianuarie 1900.

Banconota rom. Cump.	9.08	Vând.	9.10
Argint român. Cump.	8.80	Vând.	8.90
Napoleonilor. Cump.	9.55	Vând.	9.58
Galbeni Cump.	5.62	Vând.	5.65
Ruble Rusești Cump.	127.—	Vând.	128.—
Mărci germane Cump.	68.50	Vând.	—
Lire turcești Cump.	10.70	Vând.	—
Seris. fone. Albina 100.—	Vând	5%	101.50

„Gazeta Transilvaniei” cu numărul 10 fil. se vînd la librăria Nic. I. Ciureu și la Eremias Nepoții.

500 fl. plătesc celui ce va mai căpeta vreodată durere de dinți, ori fi va mirosi gura, după ce va folosi **apa de dinți a lui Bartilla.**

o sticlă cu 35 cr. (Pentru pachetare 10 cr. deosebit). Erezii A. Bartilla (E. Winkler), Viena, 19/1., Sommergasse 1.
 Să se ceară pretutindenea apriat apa de dinți a lui Bartilla. Denunțari de falsificare vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se poate căpeta, trimit 7 sticle cu 2 fl. 60 cr. franco; 16 sticle cu 4 fl. 50 cr. franco. —
 Se capătă în Brașov la farmacia d-lui Victor Roth. 12—13.595.

Nicolae A. Popovici
 Doctor în drept,
 BUCUREȘCI,
 Strada Dionisie 58.
 1—30.818.

Anunțiu de deschidere!

Subscrișiți face cunoscut On. Publică că

HALA DE CARNE

noă zidită în centrul orașului
Se va deschide dela 1 Ianuarie 1900.

Cu totă stima,
 Posesorii Halei de carne.
 810,2—2.

SIGHIȘORA oferă streinilor

un loc plăcut de petrecere în casa cea nouă a Reuniunii de industrie, unde se află

RESTAURAȚIA arangiată și condusă după cel mai nou sistem.

BERE de Pilsen,
Vinuri din pivnițele lui Teutsch,
Cafenea,
Billiard, Cofetăria,
CAFENEA pentru Dame.

De vîndare.

La birtașul dela cărciuma „La frunză verde” Brașov (Scheiu) Strada Căstei/B 1, se află de vîndare

Porumbi de rassă, soiuri foarte frumoase, cu prețuri ieftine. La cerere se dă conspectul soiului porumbilor și prețul lor.

ANUNCIURI
 (inserțiuni și reclame)

sunt a se adresa subscrișei administrațiunii. În cazul publicării unui anunțiu mai mult de odată se face scădământ, care crește cu cât publicarea se face mai de multe ori.
 Administr. „Gazetei Trans.”

CONVOCARE.

Fundatori i Institutului de credit și economii „POPORUL”, societate pe acți, convocă

adunarea generală constituantă,

ce se va ține în Lugos la 30 Ianuarie 1900 st. n. 2 ore p. m. în localitatea școlii gr. cat., la care P. T. Domnii subscrișorii de acți sunt rugați a-se prezenta în persoană ori prin plenipotențiați.

Ordinea de zi:

1. Constituirea adunării generale;
2. Raportul fondatorilor;
3. Decidere asupra constituirii societății;
4. Pertractarea și votarea statutelor;
5. Presentarea conelusului fondatorilor cu privire la denumirea direcțiunii i Institutului;
6. Alegerea comitetului de supraveghere;
7. Dispozițiuni pentru verificarea procesului verbal.

Lugos. 24 Decembrie st. n. 1899.

816,1--1

Prețuri ieftine, serviciu solid.

De Crăciun

recomandă **depositul** bogat asortat **cu haine gata**, pentru bărbați și copii și adulți din stoffe fine, indigene și streine, precum și albituri, pălării, umbrele și cravate, cu prețurile fabricii, foarte ieftine.

Successorii I. ASCHER
 Brașov, strada Porții nr. 1.
 6. 16.807.

Asortiment bogat.

Bun și ieftin!

12 obiecte numai fl. 2.95

Important pentru ori-cine!

Vîndare totală cu prețuri uimitoare de ieftine,
12 obiecte prețioase numai cu fl. 2.95 cr.

1 pompos orologiu de buzunar, Anker-Remontoir, de nickel; cu capac gravat; 3 ani garanță, (nu casornic de părete, cum expedază alți.
 1 elegant lanț de orologiu (de nickel ori aur, după dorință), cu jou-jou frumos, de Paris.
 1 elegant ac pentru cravată, de goldin duplu americ. cu imitație de brillante.
 1 păreche de cercei de argint.
 1 brațelată elegantă și modernă din aur Doubl. (valore fl. 1.50 cr.)
 1 garnitură de chemisețe și nasturi pentru gulere, de goldin duplu american, constătar din 5 bucați.
 1 păreche de nasturi pentru manșette, din goldin duplu american, cu marcă.
 Aceste 12 obiecte prețioase le trimit la comandă, până când mai sunt în deposit, pe lângă rambursă sau trimiterea anticipativă a sumei de fl. 2.95 cr. (mai înainte singur numai orologiu anker remontoir de nickel a costat 5 fl.). Obiectele nepotrivite le rescompăr în timp de 8 zile.

E. HOLTZER, 5—5.778.
 Deposit en gros de orologe și giuveli, în Cracovia (Krakau, Stradom 18).
 Prețuri-Curente gratis și franco.
 Liferantul Asociației oficianților de stat austriaci c. și reg.

A V I S.

Prenumeranții la Gazeta Transilvaniei se pot face și reînnoiri și când dela 1-ma și 15 a fiecărui luni.

Domnii abonați se binevoiască a arata în deosebi, când voiesc sa expedarea să li-se facă după stilul nou.

Domnii ce se abonează din nou se binevoiască a scrie adresa lămurit și să arate și posta ultima. Administr. „Gaz. Trans.”